

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2046

Vragen van het lid **De Roon** (PVV) aan de Minister van Defensie over *het bericht dat de Joint Strike Fighter niet onzichtbaar is voor moderne Russische en Chinese radarsystemen* (ingezonden 2 mei 2014).

Antwoord van Minister **Hennis-Plasschaert** (Defensie) (ontvangen 23 mei 2014).

Vraag 1

Kent u de berichten «JSF niet onzichtbaar voor Russische en Chinese radar» en «New U.S. Stealth Jet Can't Hide From Russian Radar»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke gevolgen gaat u verbinden aan de aanschaf van de Joint Strike Fighter (JSF) indien vóór de definitieve bestelling van het aantal JSF-toestellen blijkt dat het toestel niet beantwoordt aan de toegezegde stealth eigenschappen?

Antwoord 2

De F-35 zal moeten voldoen aan de gestelde operationele en technische eisen, waaronder die betreffende *stealth* eigenschappen. Het F-35 *Joint Program Office* (JPO) ziet er op toe dat dit gebeurt. Er is – zoals ook uit de door u geciteerde artikelen blijkt – sprake van een voortdurende wedloop tussen radarsystemen en technologieën waarmee radardetectie kan worden vermeden of geminimaliseerd. Deze wedloop zal ook in de komende jaren worden voortgezet. De keuze voor de F-35 is mede gemaakt op grond van de toekomstbestendigheid van het toestel. Het toestel kan worden doorontwikkeld om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen op het gebied van radartechnologie.

¹ http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/jsf_niet_onzichtbaar_voor_russische_en_chinese_radar_1_823748 en <http://www.thedailybeast.com/articles/2014/04/28/new-u-s-stealth-jet-can-t-hide-from-russian-radar.html?url=/articles/2014/04/28/new-u-s-stealth-jet-can-t-hide-from-russian-radar.html>

Vraag 3

Bent u bereid navraag te doen bij Lockheed Martin en het Amerikaanse Ministerie van Defensie over de berichtgeving dat moderne Russische en Chinese radarsystemen de JSF stealth eigenschappen waardeloos maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

In beginsel ben ik daartoe bereid, maar de berichtgeving geeft daarvoor geen aanleiding. Defensie heeft doorlopend contact met het Amerikaanse ministerie van Defensie, in het bijzonder het JPO over de ontwikkeling en capaciteiten van de F-35 en beschikt daardoor over actuele en uitgebreide kennis van de operationele capaciteiten van het vliegtuig, waaronder de *stealth* kwaliteiten. Daarnaast volgt Defensie de ontwikkelingen op het gebied van militaire technologie, zoals radarsystemen, op de voet.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het gegeven dat de Amerikanen kennelijk dermate weinig vertrouwen hebben in de stealth eigenschappen van de JSF dat ze het toestel bij aanvalsmissies alleen op pad willen sturen met een speciale versie van de F-18, om zodoende een zwaar beveiligd luchtruim binnen te kunnen vliegen?²

Antwoord 4

In dit artikel, dat specifiek gaat over de Amerikaanse marine, komt de EA-18G Growler van Boeing aan de orde. Dit toestel is ontwikkeld voor elektronische oorlogsvoering en wordt sinds 2007 geleverd. In het operatieconcept van de Amerikaanse marine opereren F/A-18E/F toestellen samen met de EA-18G Growler.

In het artikel staan uitspraken van een bron uit de industrie die de capaciteiten van de EA-18G Growler beklemtoont. De F-35 zal in staat zijn zelfstandig missies uit te voeren in zwaar beveiligd luchtruim, het toestel is daarbij niet afhankelijk van de EA-18G Growler. De Amerikaanse luchtvloot is samengesteld uit verschillende type vliegtuigen, waaronder de F/A-18E/F/G. Dat zal zo blijven. Voor elk type missie kan Amerika dus een keuze maken uit (een combinatie van) de beschikbare typen toestellen die elkaar ondersteunen. Uit het artikel blijkt echter ook dat de Amerikaanse marine geen structureel budget voor extra EA-18G Growler toestellen heeft gereserveerd. Het artikel moet worden gezien in het licht van de congressionele behandeling van de Amerikaanse defensiebegroting.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de JSF inmiddels niet meer het toestel is dat stond in de verkoopcatalogus, waar dit kabinet zich zo blind op staarde? Kunnen we nog wel spreken van een vijfde generatie gevechtsvliegtuig?

Antwoord 5

Nee. Afgaande op de reeds gemaakte vorderingen in het F-35 programma zal het toestel, dat nog wel in ontwikkeling is, voldoen aan de gestelde operationele en technische eisen. Het JPO ziet er op toe dat die eisen worden gehaald. Zodoende zal het toestel de zes door Nederland bepaalde missie-typen kunnen uitvoeren.

Ja, de F-35 is een vijfde generatie gevechtstoestel.

---

² <http://breakingdefense.com/2014/04/f-35s-stealth-ew-not-enough-so-jsf-and-navy-need-growlers-boeing-says-50-100-more/>